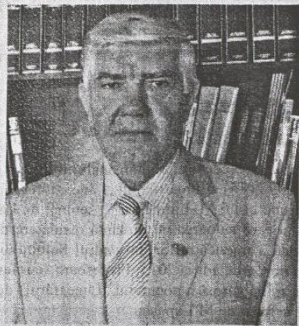

CIVILIZAȚII PARALELE CARE EVOLUEAZĂ SPRE FUZIUNE (I)

Andrei GALBEN,
rector al ULIM, academician,
Cetățean al Universului

Motiv de abordare a problemei

Am menționat de nenumărate ori că sunt cucerit total de ideea europenizării și globalizării. Este o realitate spre care au răvnit mai multe civilizații dispărute și existente. Modul de realizare a acestui scop istoric a fost cel al războiului. Abia după constituirea ONU și a Consiliului Europei a fost lansată în sistemele relațiilor interstatale și interculturale, ideea care a depășit stereotipurile existente de până atunci. Deși, reminiscențele mentalității de altădată în relațiile internaționale, se manifestă sporadic, sub diverse forme, în diferite regiuni ale globului, totuși, ideea excepțională a europenizării și globalizării cucerește tot mai mult spațiu intelectual, juridic și economic. În acest context vin cu unele sugestii ce ne vizează pe toți, inclusiv pe cei din Republica Moldova.

Civilizațiile apar și dispar adoma corpurilor cerești în galaxii. Unele au o durată de viață mai mare, altele o durată de existență mai mică. Evoluția majorității dintre ele a fost posibilă a fi observate sau studiate doar ipotetic, în baza multilelor vestigii arheologice și scrierilor antice, inclusiv studii din perioade târzii despre popoare trecute. Dacă evoluția civilizațiilor umane de altădată a fost reconstituită pe parcursul mai multor generații, apoi evoluția civilizațiilor contemporane este posibilă a fi observată chiar în timpul unei generații umane. În acest sens, să ne concentrăm eforturile urmărind procesul evoluționist, îndeosebi de la 1961 încoace, adică având ca punct de reper Anul Africii. Și totuși...

Din experiența proprie

Am avut posibilitatea să mă deplasez cu probleme de serviciu în peste 90 de state ale lumii. Oriunde am mers, am luat cunoștință de succese și insuccesele popoarelor și statelor pe care le-am vizitat, inclusiv ale popoarelor și civilizațiilor de până la cele contemporane care au reprezentat statele vizitate. Din călătoriile am acumulat informații care mi-au alimentat imaginația, inspirația și curiozitatea mai mult decât

s-a întipărit în memorie acest zbor efectuat într-un avion în care două fotolii se plimbau prin salon ca două obiecte însuflețite, în funcție de manevrele piloților și zonele de turbulență. Deoarece era pe înserate, am privit de sus orașul București, care rămânea în urmă într-o beznă totală. La întoarcere, am sosit cu compania Alitalia, într-un avion de tipul Boeing 737. La o diferență de doar 6 zile am încercat să fac comparație între două state cu nivel diferit de dezvoltare, care sunt de altfel componente ale aceleiași civilizații latine.

Ulterior, m-am deplasat la Paris, Madrid, Londra și în alte orașe europene. Deși cunoșteam foarte bine istoria religiei creștine, aveam impresia că Domnul Nostru Iisus Hristos s-ar fi născut sau ar fi trăit în aceste țări occidentale, căci atât de avansate erau în comparație cu țara de unde veneam.

Ceva mai târziu, am vizitat mai multe state din Orientul Apropiat și Mijlociu, inclusiv Siria și Irak. Nu din auzite, dar din cele văzute și trăite am cunoscut și am fost fascinat de nivelul toleranței arabilor musulmani față de vestigiile spirituale, culturale și profesionale creștine și a tot ce ține de creștinism, de respectul deosebit față de lăcașele sfinte, inclusiv mănăstirile fondate pe locurile unde a pășit Mântuitorul Nostru - Iisus Hristos.

Un exemplu de toleranță clasică am constatat la Ierusalim - orașul fondator a trei mari religii ale lumii: creștină, islamică și iudaică. Tot atunci am ajuns la concluzia că europenii au comis o greșeală organizând cruciade împotriva credincioșilor de altă confesiune decât cea catolică. Am mai înțeles că Atotputernicul nu a permis aprofundarea războiului interconfesional, dând de înțeles tuturor că indiferență de rasă, etnie și confesiune suntem frați descendenți de la Adam și Eva.

Ceva mai târziu, la invitația autorităților americane, am realizat o deplasare în Statele Unite ale Americii. Aterizând pe aeroportul Dallas, și apoi în drum spre hotelul „Hilton” am descoperit o cută altă lume, cu un nivel de trai superior Europei. M-am convins cât de puternic este Dumnezeu, care nu a permis măcelul nuclear în 1961.

Ulterior, în virtutea relațiilor de serviciu m-am aflat în deplasări la Seul și Tokio, precum și în alte urbe din Asia Orientală. Înainte de fiecare deplasare, mă documentam despre obiceiurile și tradițiile popoarelor și țărilor pe care urma să le vizitez. Știam că, încă relativ nu demult, multe din țările Asiei Orientale promovau politica ușilor închise în raport cu europenii. Fiind influențat de informația eronată, precum și de mentalitatea moștenită, nu apreciam la justa valoare informația reală despre nivelul de dezvoltare al Japoniei, Coreei de Sud, Chinei și al altor state din regiune. M-am convins nu din auzite despre superioritatea în mai multe domenii a acestor state în raport cu europenii, care au rămas o civilizație în temei conservatoare. Noi, europenii, deja rămânem în urmă privind promovarea tehnologiilor informaționale ale unor aspecte inovative din viața economică și spirituală față de statele menționate. Pentru comparație, orașul Shanghai, care are o populație de peste 24 milioane de locuitori, adică mai mult decât

siv cei din opoziție, și nu în ultimă instanță simplul cetățean, nu doresc și, cred, nici nu sunt capabili să se bucure de ceea ce ne-a dat bunul Dumnezeu, natura și societatea, pentru ca astăzi să putem savura din dulceața și amarul vieții. În toate ce se întâmplă la noi, toate problemele și succesele nu sunt ale guvernanților, dar ale tuturor cetățenilor. Problema este alta - niciuna din conducerele Republicii Moldova de până acum nu a fost capabilă să mobilizeze toți cetățenii țării în jurul ideii unității naționale și promovării noastre ca o identitate distinctă în spațiul european și mondial.

Avem cu ce ne mândri și ce pune în valoare, doar că spiritul pe care genetic l-am moștenit ca reprezentanți al unui popor puțin influent ne face să fim depășiiți de alte seminiții. Fără a exagera, am spus-o și repet: o țară mai frumoasă ca Republica Moldova nu este pe acest pământ, însă trebuie să fim capabili s-o punem în valoare și s-o apreciem cu toate ale ei. Este amoral și josnic să folosim mass-media scrisă și audiovizuală la nivelul informațiilor de stradă. Altfel spus, dacă continuăm în același stil de comunicare și afirmare ca stat și națiune, suntem sortiți dispariției mult prea timpurii. Nu este Republica Moldova constituită doar din infractori, criminali sau elemente deplasate, despre care trâmbează mass-media sau opoziția. Sunt de acord că în țară se produc fenomene urâte și ireversibile, despre care nu se vorbește, nu se discută și care nu se pun în lumină de către autoritățile publice centrale, pentru ca acestea să fie înlăturate o dată și pentru totdeauna. Ce se întâmplă în statul nostru cunoaștem. Însă nu este corect ca pe parcursul a peste două decenii să constatăm degradarea localităților rurale și să nu se întreprindă acțiuni concrete pentru a salva acest început - nucleu uman civilizațional. Plecarea în masă peste hotare a populației apte de muncă este un fenomen cu efecte negative, dar și pozitive, pe când la noi se vede doar negativul. Fenomenul migrației contemporane este atât de profund și extins, încât a cuprins toate regiunile globului.

Să luăm un simplu exemplu: Coreea de Sud și Republica Moldova. Natalitatea în Coreea de Sud este foarte puternic sprijinită de stat. După teritoriul, Coreea de Sud nu depășește cu mult Republica Moldova, dar, conform prognozelor viitorului apropiat populația țării se va tripla, ceea ce ar însemna ca populația acestui stat să atingă cota de 60 de milioane. Statul incurajează politica migraționistă a coreenilor și promovarea valorilor general-umane ale acestui popor în exterior. Pe când, în Republica Moldova emigrația și imigrația au un caracter total haotic.

Acest fenomen a afectat puternic toate țările europene. Republica Moldova nu poate să intervină separat în procesul migraționist de pe continent și din întreaga lume. Important este ca administrația publică centrală să fie capabilă să modereze acest proces într-un benefic și viitorul țării, dar pentru aceasta este nevoie de abilități, competențe și viziuni în materie de demografie și civilizație.

După 1961 încoace, populația din fostele colonii a invadat metropolele. Spre exemplu, sudul Franței este în sens etnic un teritoriu arab, populat cu ce-

ată de prezent, cât și de viitorul sumbru, în condițiile lipsei unei politici de salvare a statului moldovenesc și a societății. Această situație de incertitudine nu poate să continue mult timp. Vacuumul creat artificial va fi cu siguranță umplut de altă lume din Orient din China, Coreea de Sud, Japonia, Malaysia, Singapore, care deja cumpără imobile europene, acoperă datoriile acestora, organizează întreprinderi și firme mixte. Cu alte cuvinte, se produce procesul contemporan de transformare a societății prin amestecul conglomeratelor de civilizații. De aceea, Republica Moldova trebuie să participe activ în acest proces, dar să nu ocupe o poziție de observator. Politica de tergiversare a acestui proces, cu siguranță, va coasta foarte mult nu doar prezentul, dar și viitorul țării. Nu trebuie să așteptăm indicații de peste hotare. Salvarea noastră este în mâinile noastre.

Alte popoare

Transformările din ultimul timp au provocat majoritățile popoarelor lumii modificări esențiale la nivel de mentalitate etnică națională, regională, continentală și mondială. Este cunoscut nivelul de dezvoltare al Japoniei de după război și cel de astăzi. Mulți europeni visează să ajungă în Țara Soarelui Răsare.

O situație puțin bizară și amuzantă mi s-a întâmplat prin anii '80 ai sec. trecut, pe când realizam mai multe cicluri de emisiuni la radio și televiziune. Am invitat la dialog o persoană care urma să plece într-o deplasare de serviciu în Japonia. Deoarece era reprezentant al nomenclaturii de partid, în perioada sovietică, i-am sugerat să se documenteze despre „sărăcia” niponilor. La întoarcere, oficialul sovietic a promis să participe la una din emisiunile mele și să demonstreze fenomenul capitalismului în putrefacție și caracterul muribund al Japoniei. Cu mare dificultate l-am convins pe acel oficial să participe la emisiune. Ajuns până la ușa de la intrare, acesta a refuzat, motivând că poate fi chiar eliberat din serviciu, dar el nu poate să mintă și nu poate să vorbească despre ceea ce nu este real. Pe atunci, tehnologiile avansate japoneze erau incomparabile cu cele europene sau de peste Ocean. Japonia devenise o țară de vis. Dar cel mai mare paradox este că astăzi tinerii din Japonia au venit să-și facă studiile la ULIM, la specialitatea tehnologiilor informaționale. Ce astfel enorm s-a produs la ei, la noi și pe mapamond, astfel încât tinerii din Japonia să vină la studii într-un stat tânăr cu un sistem educațional în devenire.

De altfel, procesele migraționiste au afectat atât de mult popoarele lumii, încât moldovenii sunt prezenți în viața cotidiană în peste 120 de state ale lumii, împreună cu consăngenii din toate țările europene. De altfel, în majoritatea covârșitoare a statelor europene sunt cetățeni și apatrizi din diverse țări ale lumii, numărul cărora oscilează de la 1 până la 15% din populația statului.

M-am pronunțat în acest sens cu circa 20 de ani în urmă. Considerându-mă un internaționalist cu o cultură internațională formată, am încercat în timpul

sau israelienii emigrează cu preponderență în țările nordice, iar populația din țările nordice spre continentul nord-american, pe când nord-americanii spre China, Coreea și Japonia, în timp ce coreenii, chinezii și alte seminiții spre apus - Rusia, Ucraina, Republica Moldova etc. Aceste mișcări masive influențează profund și ireversibil prezentul și viitorul popoarelor în care au intrat. În felul acesta, conținutul vieții economice, sociale, culturale, spirituale și chiar juridice capătă o altă conotație. Acestea sunt alimentate cu calități noi prin care poporul sau etnia la care străinii s-au alăturat, îmbogățesc substanțial conținutul civilizației de astăzi.

Noi, alte etnii

Din experiența acumulată, m-am convins că nu sunt popoare sau țări mai dezvoltate și alte inferioare. Toți suntem la același nivel, doar că unele au un grad mai avansat într-un domeniu sau altul. Fiecare popor este autorul succesului și insuccesului vieții sale. Neamul nostru românesc, care niciodată nu a dominat alte popoare, are o imaginație simplistă despre prosperare. Iar, în condițiile suveranității, antrenarea în procesul de europenizare și participarea cu alte popoare la multidimensionalitatea globală ne atribuie nouă, altor etnii și popoare cu care ne-am asociat sau suntem antrenați în diverse relații multifuncționale un conținut calitativ nou. Este important ca cei care sunt responsabili de prezentul și viitorul poporului nostru, nu doar prin declarații goale, adesea lipsite de sens, să cunoască că de rând cu succesele înregistrate de până acum, în condițiile semnării acordului de asociere la Uniunea Europeană, continuăm să fim afectați de fenomene negative cu care se confruntă țara. Atât la noi, cât și în România și alte state din Europa Orientală se întănesc situații nemaiomenite. Familiile emigrează în corpore. Dar problemele mai complicate apar în condițiile familiei dezmembrate. Foarte mulți copii sunt lăsați în grija bătrânilor singuratici. Neam din neamul nostru nu a mai cunoscut situații prin care bărbaiții să-și piardă calitățile date de la Dumnezeu. În acest sens, ai noștri prin nimic nu se deosebesc de bărbaiții din Rusia, care își înecă amarul vieții prin folosirea băuturilor alcoolice. În același timp, chiar dacă li se oferă anumite posibilități de a fi angajați în câmpul muncii, refuză. Până nu demult, românul găsea sensul vieții în muncă și promovarea valorilor acesteia. Astăzi situația s-a schimbat. Se produc schimbări la nivel de mentalitate. De aceea, orice decizie luată pripit din centru și fără cunoașterea realității creată nu va schimba situația. În studiile mele științifice am folosit în totdeauna documentele de arhivă, dar nu am găsit în trecut sat în care să nu fi fost posibil de angajat un simplu cioban, tâmplar sau un alt specialist în alte domenii de activitate stringente pentru specificul localităților noastre rurale. Satul moldovenesc nu mai are specialiști. Fenomenul depopulării statului moldovenesc a intrat într-o fază critică, dificil de oprit. Totul este privatizat, și statul poate interveni doar cu dificultate. Multe pământuri sunt în paragină. Aces-

tori am acumulat informații care mi-au alimentat imaginația, inspirația și cunoștințele mai mult decât așa fi putut obține dacă aș fi studiat la oricare din cele mai prestigioase universități, precum Sorbona, Oxford, Harvard sau ULIM.

Primele mele deplasări de serviciu le-am efectuat după prăbușirea URSS. Una din localitățile vizitate despre care aș dori să-mi împărtășesc impresiile este cetatea de scaun - Suceava, unde am poposit în 1992. Am avut impresia că am descoperit un miracol despre care doar auzisem și citisem în sursele depozitate în fondurile bibliotecilor și arhivelor sovietice.

O altă vizită de serviciu, efectuată în ianuarie 1993, a avut loc în orașul etern - Roma. Aici, am rămas copleșit de valoarea geniului uman și de patrimoniul sacramental creat - edificiile incomparabile, frescele și mozaicurile, arhitectura și complexul urbanistic în ansamblu, construcțiile efectuate de către ingineri care de fapt nu aveau studii superioare, dar aveau vocație autentică. De altfel, pentru a ajunge la destinația Roma, am luat de la București spre Italia o aeronavă de tipul TU-154, a companiei TAROM. Mi-

comparăm orașul din România, care are o populație de peste 24 milioane de locuitori, adică mai mult decât populația României, de găzduit acum câțiva ani expoziția mondială EXPO-2010. Nu pot să-mi imaginez ca vreă țară din Europa să fie capabilă să organizeze un for internațional de o asemenea amploare, vizitat zilnic de circa 2,4 milioane de vizitatori, fiind asigurată o ordine și curățenie de invidiat. De exemplu, în Coreea de Sud, toate localitățile rurale, chiar și cele mai îndepărtate, sunt asigurate cu gaze naturale, canalizate, apă potabilă de calitate, precum și alte servicii publice la nivelul localităților urbane.

Cu alte ocazii, am vizitat țări din Orientul Mijlociu și Golful Persic. Cele cunoscute în desertul lumii arabe, în special la Damasc, Abu Dhabi, Doha și Indoești Dubai, le-aș califica drept un poem în creația supremă a geniului uman contemporan. Cele mai frumoase vestigii arhitectonice contemporane, construite din piatră, metal, fier beton, nisip și sticlă, au fost și sunt realizate de către europeni, americani, chinezi și japonezi, și ridicate în această zonă a lumii pentru posteritate. Este pentru a doua oară în istoria lumii, după epoca Renașterii europene, când civilizațiile conlucrează activ pentru același scop comun. De altfel, fostul om de afaceri român, Dinu Patriciu s-a manifestat inițial ca arhitect în Dubai, apoi a urmat ascensiunea sa în afaceri. Tot în această zonă muncesc și mulți absolvenți a ULIM-ului - atât străini, cât și cetățeni ai Republicii Moldova.

State, popoare și civilizații contemporane

Pentru a caracteriza și determina în spațiu și timp locul și rolul unui stat, popor sau civilizații contemporane, autorul sau interlocutorul trebuie să dispună de cunoștințe vaste și multidimensionale. Interpretările tradiționale în acest sens niciodată nu vor fi obiective, decât dacă vor fi trecute prin prisma valorilor europene și idealurile planetei unite. Doar astfel este posibil a fi deznăscănată mentalitatea perimată și subiectivă despre noi, europenii, și diverse civilizații de pe mapamond.

Aici - Republica Moldova

Suntem cetățenii unui stat suveran, cu o istorie contemporană de peste două decenii, însă în sensul promovării poporului și statului pe care îl reprezentăm, am rămas în mare parte la nivelul mentalității de până la 1991. Păcat că mass-media, guvernarea, legislația, inclu-

siv și în viața noastră, spre exemplu, suferim încă este în sens etnic un teritoriu arab, populat cu cetățeni de etnie în mare parte din țările Maghreb. În unele state europene au apărut și partide politice ale foștilor emigranți, astăzi cetățeni ai acestor state de pe bătrânul continent. Nu se întâmplă nimic tragic. Are loc o transformare de valori cu un conținut etnic modificat. Dacă e să vorbim la nivel de civilizație, apoi noi, ca și întreaga Europă, ne confruntăm cu o situație similară celui prin care a trecut cândva Imperiul Roman în ultima sa fază de existență, atunci când au fost invadați de migrații barbare. Contemporanii de atunci scriau despre sfârșitul lumii, dar nu s-a întâmplat nimic deosebit. Lumea romană a fost transformată, modificată și înlocuită cu alte etnii. Aceeași situație se întâmplă în Europa și doar la nivel embrionar în Republica Moldova. Are loc procesul ireversibil de depopulare a Europei, care necesită o tratare adecvată în interesul prezentului și viitorului. Tergiversarea procesului de monitorizare sau mimerare a controlului acestuia ne va costa prea mult. Dar soluționarea lui poate fi realizată doar de persoane profesioniste, și nicidecum de diletanți care gestionează așa-numita politică emigraționistă și imigraționistă din Republica Moldova și antrenarea acesteia în spațiul continental și mondial.

Inevitabil, țara noastră și poporul ei se vor confrunta cu probleme serioase. Dar este oare societatea noastră pregătită pentru a soluționa astfel de probleme? Să facem iarăși la o comparație. În anii '50 ai sec. trecut, coreenii din Coreea de Sud s-au unit și au salvat țara de default. Astfel, țara a fost salvată de catastrofa financiară nu forțat, ci la îndemnul inimii și conștiinței civice a fiecăruia din cetățenii ei. Este vorba despre altă mentalitate - orientală. Dar în Republica Moldova, Ucraina, Rusia sau oricare altă țară din Europa Orientală, cu excepția Țărilor Baltice, ar fi capabili cetățenii statului să se mobilizeze pentru a salva țara pe care o reprezintă?

În același context, în majoritatea țărilor orientale numărul populației crește, iar autoritățile publice promovează o politică foarte bine dirijată în sensul asigurării băștinașilor cu locuri de muncă, iar cei plecați peste hotare sunt în întregime tutelați și protejați de către țara de origine, indiferent de țara în care se află. În același timp, Republica Moldova și în alte state din fostul spațiu socialist, pământurile sunt în paragină, populația se află într-un declin demografic și de dezvoltare umană, iar mulți dintre consăngeni sunt nevoiți să-și caute fericirea peste hotare. Dacă în Orient implementarea noilor tehnologii în agricultură și economia țării în ansamblu nu provoacă îngrijorări și temeri în sensul creșterii șomajului, apoi, în cea mai mare parte a țărilor europene, și în special în Republica Moldova, populația este îngrijorată,

cultură internațională formată, am încercat în timpul unor discuții cu delegații europene să mă pronunț asupra unor realități cotidiene, aducând critici conceptului de admitere a populației din fostele colonii în teritoriile fostelor mitropole. Am fost chiar contrazis, în calitate de argument fiind explicat efectul negativ al vizitării mele. Spun aceasta, deoarece majoritatea din concetățenii noștri care nu au fost hotare sau care sunt informați doar din surse media nu sunt în măsură să recepționeze și să aprecieze la justa valoare conținutul migraționist al lumii contemporane. Cel mai grav este că mulți dintre funcționarii publici de diferite niveluri ignoră realitățile societății contemporane sau, dacă se află cu probleme de serviciu peste hotare, nu au capacitatea de a percepe valoarea și de a implementa la locul de muncă cele mai bune experiențe învățate peste hotare. Un handicap al nostru dificil de tratat este lipsa capacității de implementare în țara noastră a succeselor altor popoare, care există și se dezvoltă „paralel cu noi”. Și totuși, în anii independenței, modul de viață și gândire la concetățenii noștri s-a schimbat, inclusiv la cei din generația a treia.

Autoritățile publice sunt obligate să se implice plenar în modul de viață al consăngenilor noștri plecați peste hotare, care, chiar dacă și-au schimbat locul de trai, nu ar trebui să fie calificați ca străini, dar ca parte din neamul nostru. Guvernul mimează relațiile cu diaspora, în realitate aceste relații lipsesc. În alte țări europene sau orientale situația este alta, statul sprijină masiv și ocrotește cetățenii săi de peste hotare, promovează expansiunea și extinderea statului și poporului pe care îl reprezintă peste mări și țări, promovează interesele naționale multidimensionale în timp ce la noi, numirea în funcții de răspundere a persoanelor adesea incompetente, dar conform listei de apartenență la unul din partidele de guvernământ, provoacă nedumirire, regret, stagnare și frânează conștient procesul evoluționist.

La Chișinău se cunoaște despre familiile de moldoveni care și-au schimbat locul de trai în țările cele mai solicitate pentru emigrare, cum ar fi Canada, SUA sau Uniunea Europeană, dar foarte puțin se cunoaște despre familiile de moldoveni care locuiesc în Australia, Brazilia, Argentina, Coreea de Sud, Japonia și altele. Se cunoaște mai mult despre străinii ce au ales ca loc de trai Republica Moldova. Nu trebuie să fim șocați că ai noștri pleacă în masă în țările latine - Spania, Portugalia, Italia, apoi în Israel, Rusia etc. În timp ce câteva milioane de români au plecat peste hotare în căutarea unei vieți mai bune, în locul lor au venit basarabienii care deja locuiesc și muncesc în toate județele României. Concomitent, italienii, spaniolii, portughezii

dificultate. Multe pământuri sunt în paragină. Acestea influențează negativ asupra pământurilor de împrejurimi. Norma de drept în acest sens nu este perfectă. Devine tot mai dificil pentru administrația publică centrală să direcționeze evoluția statului și sectorului privat în condițiile depopulării acute. Prinumirea în funcții decizionale după principiul apetenței de partid adesea ajung în posturi importator persoane incompetente și fără experiență. Incapacitatea acestora de a soluționa problema, lipsa profesionalism în domeniu, frica de-a lua decizii radicale în acest sens și cel mai grav corupția, provoacă stagnare și degradare multidimensională a statului.

Nimeni nu va soluționa problemele ce stau în fața noastră. În foarte multe cazuri finanțele publice, prin cum și granturile, ajutoarele de peste hotare, creșterea și obținute pentru anumite scopuri sunt utilizate neracional. Statul continuă a fi un manager ineficient. Bugetul statului este în mare parte constituit baza logicii unei societăți consumiste, fără a ține cont de experiența statelor care au reușit să implemente modele eficiente de dezvoltare. Nu este posibil de construit o societate prosperă consumând mai mult decât producem. Dacă în fruntea ministerelor și departamentelor ce vizează economia și finanțele, industria transportului ar fi selectați manageri de excepție, situația cu certitudine ar putea fi redresată în 1-2 ani de zile. Orice sector al economiei naționale, inclusiv sectoarele neproductive, nu pot fi finanțate fără o analiză eficientă și investițiilor sau randamentul asigurării funcționării acestora din bugetul anual al statului fără eficiență și profit la nivel național. Aproape toate sectoarele publice sunt alimentate adimodum deșert de la care nu este posibil de așteptat roade. I asemenea, o lacună importantă o constituie incapacitatea autorilor bugetului de stat de a nu observa și contribui indirect la utilizarea finanțelor publice naționale în interesul altor state.

În cei peste 20 ani de independență, ar fi fost posibil de transformat această țară într-o bijuterie a Europei. A fost și este posibil în continuare. Este nevro doar de îndeplinit o singură condiție - dorința cel din Executiv și Legislație să asigure și să dirijeze dezvoltarea Republicii Moldova în același spațiu, în aceeași direcție cu statele de voltate ale lumii. Trebuie să avem mai multă încredere și fermitate în ceea ce realizăm, și să eliminăm sindromul inferiorității din noi. Este nevoie de puțină critică și mai puțin nihilism, dar de mai multă sugestii și idei rezonabile, întru asigurarea unui ritm continuu de dezvoltare a țării alături de celelalte state ale lumii. Oare statele Asiei Orientale nu pot servi exemplul pentru Republica Moldova?

Ministrul bunelului de Spiridon Vanghell.
Desen de Isaiă Cîrnu